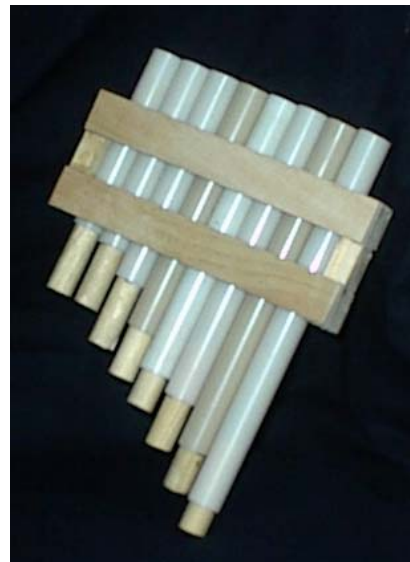

Panfløjte

(en oktav m/ stemmepropper)

Navnet panfløjte har tilknytning til den græske skovgud Pan, som fandt på at lave dette instrument som følge af kærestesorg. Det fortælles nemlig, at Pan efterstræbte den lille nymfe, Syrinx, men hun ville ikke vide af ham og derfor flygtede hun. Under flugten nåede hun til bredden af en flod. Pan var tæt på at nå hende, da de endnu højere magter forbarmede sig over hende og forvandlede hende til et siv, der stod og vajede ved flodbredden. I sorg over dette uopnåelige skar Pan sig så en fløjte af sivet og prøvede gennem sit spil på den at glemme sin længsel.

Panfløjten er først og fremmest kendt fra Andesbjergene i Sydamerika og fra Rumænien. De sydamerikanske panfløjte er næsten altid stemt i en pentaton skala (5 toner). De rumænske panfløjter er stemt i G-dur. Det er et soloinstrument og de særligt virtuose musikere kan ved at vippe fløjten frembringe de manglende halvtoner og dermed spille i alle tonearter. En af de kendteste rumænske panfløjtespillere er Gheorgh Zamfir.

Den hjemmelavede panfløjte er stemt i C-dur og har tonerne: c-d-e-f-g-a-h-c. Ved at dreje fløjten har man mulighed for at spille "halve toner". Når man blæser skråt i fløjten, bliver tonen en halv tone dybere. Jo længere et rør er, jo dybere er tonen. Prøv f.eks. at fylde en tom sodavandsflaske $\frac{3}{4}$ op med vand. Blæs og få en tone frem. Drik en slurk vand. Blæs. Drik igen og blæs. Hvad sker der med tonehøjden?

Hold panfløjten så det dybeste og længste rør ligger ind mod højre hånd. Mærkeligt nok er det omvendt af hvordan tonerne er placeret på et klaver. Både på sydamerikanske og rumænske panfløjte er tonerne placeret på denne måde. Start med at puste flere gange i det dybeste rør samtidig med at tungen bevæger sig som om man skal sige "du", "du", "du", "du" o.s.v. Spil videre på resten af rørene.

Eksempler på melodier der kan spilles på panfløjte:

I de følgende melodier bliver der kun brugt toner fra C-dur skalaen. Start tonen er angivet i parentes. Spil start tonen og syng melodien. Læg mærke til de forskellige spring i melodien når der synges. Overfør det til panfløjten. Der skal lidt tålmodighed til i starten.

Stille nu (e), Oles nye automobil (c), Sur Sur Sur (g), Svup Karoline (e), Maj vi har (g), Lille Peter Edderkop (c), Mester Jakob (c) (med forandring i slutningen), Jeg gik mig over sø og land (c), Tornerose (g), Ved vejen lå et hus (g), Jeg har fanget mig en myg (d), Mallebrok (c), Fastelavn er mit navn (e), Dejlig er den himmel blå (c), Bjældeklang (e),
Find selv på flere!

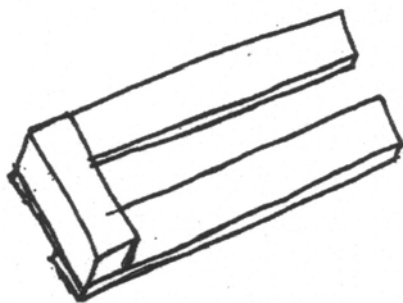
Materialer: 110 cm elektrikerør, 8 stk. 12 mm rundstok á 5 cm, 4 rørepinde fra farvehandleren (23 cm x 2 cm er en god størrelse), tape, 2 stk. liste 1,5cm x 1,5cm á 6 cm, trælim og kontaklim / tokomponentlim.

Værktøj: målestok, blyant, en nedstryger, et par skruetvinger, en rundfil, fint sandpapir og fint smergellærred.

(En rørskærer giver finere og mere lige snit end en nedstryger, og er nemmere at arbejde med for elever).

Arbejdsgang:

1. sav rørene i længder som angivet i skemaet, tallene i 1. kolonne er den længde røret skal have for at få plads til stemmeproppen
2. Toppen af røret files som vist på tegningen
slib kanterne omhyggeligt med sandpapir og smergellærred
3. lim den ene liste vinkelret på to af rørepindene

4. vikl 3-4 lag tape om den ene ende af rundstokkene og skub stemmepropperne så langt ind at rørets dybde svarer til tallet med **fed** skrift i skemaet.
5. når alle rør er stemt kan overskydende rundstok evt. saves af og propperne fikseres med en klat kontaklim
6. læg rørene på de to limede rørepinde og lim den anden liste og de to sidste rørepinde fast
7. rørene fikseres i holderen vha. kontaklim / tokomponentlim
8. sav overskydende rørepinde af

RØRETS LÆNGDE	TONEN	RØRETS DYBDE
18cm	for at få tonen C¹	skal røret være 15,0 cm dybt
16 cm	for at få tonen D¹	skal røret være 13,5 cm dybt
15 cm	for at få tonen E¹	skal røret være 11,7 cm dybt
14 cm	for at få tonen F¹	skal røret være 10,0cm dybt
13 cm	for at få tonen G¹	skal røret være 9,8 cm dybt
11 cm	for at få tonen A¹	skal røret være 8,6 cm dybt
10 cm	for at få tonen H¹	skal røret være 7,5 cm dybt
9 cm	for at få tonen C²	skal røret være 7,0 cm dybt